

вигляді (це і власна робота з оцифрування колекцій та фондів, і співпраця з видавництвами, іншими бібліотечно-архівними установами та окремими авторами щодо надання електронного примірника документа), бере участь у формуванні документного потоку, проводить його аналітико-синтетичну обробку, систематизує й оцінює інформаційні ресурси. Здійснюючи систематизацію та каталогізацію документів, довідково-бібліографічне обслуговування, книгозбірня створює основу для багатьох сучасних інформаційних процесів.

У бібліотеці використовуються різні форми комунікації, які пов'язують найрізноманітніші суб'єкти. Це може бути міжособистісна комунікація, що зв'язує читача і автора, читача і бібліотекаря, читача з іншим читачем, бібліотекаря з бібліотекарем. Бібліотека організує взаємодію між соціальними групами, які відрізняються за віковою, інтелектуальною, культурною, професійною, конфесійною та іншими ознаками. Саме тут можливий інформаційно-психологічний обмін між представниками різних культур, епох, окремою особистістю і всім людством.

Інформаційне суспільство потребує орієнтирів. Справді, накопичення та поширення інформації сягнуло небачених меж, але сам по собі неозорий масив інформації не становить інтелектуальної цінності. Тож саме фаховий добір, систематизація та репрезентація інформаційного контенту з розпорошених джерел є наразі ключовим завданням міжнародної наукової спільноти. Така діяльність, за всієї неминучості автоматизації процесу, не тільки не втрачає своєї актуальності а, навпаки, надає значно ширших повноважень працівникам наукової електронної бібліотеки. Адже часто для отримання по-справжньому верифікованих результатів пошук має бути максимально гнучким, персоналізованим. Звісно, наявний пошуковий інструментарій надає для цього широкі можливості. Однак «жива», нероботизована консультація з фахівцем, залучення до процесу наукового пошуку масиву фонових знань та професійних навичок бібліотекаря як і раніше становлять неабияку цінність.

Сучасна бібліотека завжди була й буде частиною суспільства, відповідно у процесі розширення асортименту сервісів бібліотека формує свій позитивний інформаційний образ та, будучи відкритою системою, отримує додаткові канали реалізації своїх стратегій, через які все більше представників різних верств населення приєднуються до процесу співпраці.

Список використаних джерел

1. Електронні інформаційні ресурси бібліотек у піднесенні інтелектуального і духовного потенціалу українського суспільства: монографія; нац. акад. наук України, Нац. б-ка України імені В. І. Вернадського. Київ, 2011. 247 с.
2. Каращук О. Бібліотека в сучасному інформаційному просторі. *Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського*. 2016. Вип. 43. С. 596–610. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nbnbumviv_2016_43_38
3. Мар'їна О. Ю. Бібліотека у процесах формування цифрового контенту. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2012. № 2. С. 41–46.
4. Цурина О. Публічні бібліотеки та їх роль у забезпеченні інформаційних потреб населення. *Бібліотека в інформаційному суспільстві: пошуки гармонії, шляхи трансформації*: тези регіональної науково-практичної конференції (21–22 листоп. 2002 р.). Вінниця, 2002. С. 31–32.

*Ковальська Л. А., д-р іст. наук, доц.,
Донецький національний університет імені Василя Стуса, м. Вінниця*

ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ В РОБОТІ АРХІВУ

Здатність працювати з інформацією, творчо використовувати ефективні методи її пошуку та опрацювання за допомогою сучасних засобів інформаційно-комунікаційних технологій є потребою і вимогою сьогодення. Стиль життя соціуму та інформаційні запити

вносять корективи у звичний ритм роботи усіх організацій і установ, що володіють інформацією і покликання яких полягає в забезпеченні інформаційних потреб користувачів.

Одним з важливих інформаційних ресурсів є архів, основними завданнями якого є збирання, збереження, забезпечення доступу і використання документної інформації. Але на сьогодні користувачі потребують не лише інформацію у вигляді документів минулого, а хочуть отримати готовий інформаційний продукт за своїм запитом та потребою для подальшої роботи з аналітичним вторинним документом [2].

Що таке інформаційно-аналітична діяльність, в чому її специфіка щодо опрацювання архівних документів та можливості використання ресурсів архівних установ в аналітичній роботі, виготовлення інформаційного продукту, що запитується, надання інформаційних аналітичних послуг – все це питання і прикладні аспекти аналітичної діяльності в системі діяльності архівних установ.

Варто розкрити дефініцію «інформаційно-аналітична діяльність». Можна зазначити, що інформаційно-аналітична діяльність – це сукупність інформаційних процесів у вигляді збирання, пошуку, перероблення, передачі та використання інформації, необхідної для цілеспрямованого управління. Це комплекс заходів, які здійснюються фахівцями, органами управління щодо реалізації інформаційних процесів.

Інформаційно-аналітична діяльність поділяється на дві складові. Інформаційна складова здійснюється за допомогою документальних, технічних та інших пристроїв, призначених для накопичування, оброблення, систематизації, зберігання і видачі інформації.

Аналітичну складову представляє комплекс законів і методів розумової діяльності, а також інших технічних засобів, на основі і за допомогою яких здійснюється обробка фактичних даних з більш високою якістю. Збір, оброблення, використання та передача інформації є невід’ємним елементом будь-якої цілеспрямованої діяльності, особливо у галузі архівної справи.

Отже, інформаційно-аналітична діяльність в роботі архіву – це процес семантичного оброблення даних фахівцем-аналітиком (пошук, ознайомлення, обробка, опрацювання первинних даних, підготовка аналітичних довідок) з метою перетворення їх на інформаційну продукцію для забезпечення прийняття ефективних управлінських рішень. Вона забезпечує необхідним інформаційним «матеріалом» весь процес управління, стратегічне планування, маркетинг і менеджмент та багато інших приватних запитів [3].

Задоволення інформаційних потреб споживачів/ користувачів у соціально значущій ретроспективній документальній інформації архів задовольняє на основі інформаційного ресурсу – сукупності документів в інформаційних системах (бібліотеках, архівах, банках даних тощо). Інформаційним ресурсом архівів України виступає Національний архівний фонд України [1].

Отримана аналітична інформація – це безпосереднє представлення результату, отриманого після опрацювання зібраних даних, зокрема й архівної інформації. Це своєрідний висновок після пошукової роботи спеціалістів та узагальнення отриманої аналітичної інформації. На цьому етапі важливо мати точну і повну інформацію, оскільки через нестачу певних ресурсів побачити загальну достовірну картину не просто [3].

Інформаційно-аналітична діяльність в роботі архівних установ здійснюється у двох аспектах (рис. 1):

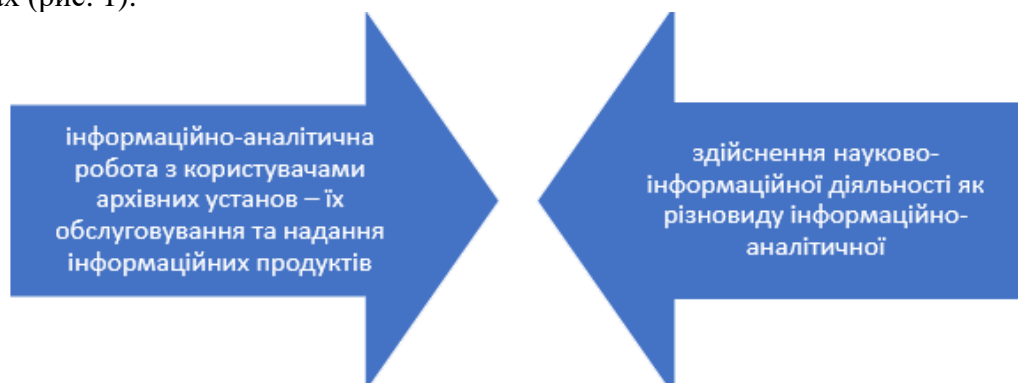

Рис. 1 – Інформаційно-аналітична діяльність в роботі архівних установ

У першому йдеться про задоволення соціально-правових, генеалогічних і тематичних запитів громадян (архівна довідка, архівний витяг, архівна копія). Науково-інформаційна діяльність як вид інформаційно-аналітичної діяльності архівних установ полягає у можливості і потребі створення вторинного інформаційно-аналітичного документа, створення інформаційно-пошукових засобів роботи з документами, налагодження та забезпечення інформаційно-комунікаційного зв'язку НАФ і користувачів архівної інформації [1].

Крім того, треба брати до уваги сучасні техніко-технологічні вимоги і можливості опрацювання великих масивів документованої інформації, особливості діяльності суспільства в умовах віртуалізації інформаційного простору, карантинних обмежень та формування запитів громадян. Затребуваність інформаційно-аналітичної діяльності архівних установ актуалізується з огляду на швидке оновлення технічних засобів роботи з документами й технологій опрацювання документної інформації (ПК, програмне забезпечення, інтернет-доступ і захист архівної інформації), швидкість старіння вторинних документів та запити користувачів на аналітичну інформацію [3].

Отже, завдання діяльності архівних установ можна подати у вигляді поєднання, з одного боку, – здійснення обліку та зберігання архівних документів, а з іншого – розповсюдження ретроспективної, поточної інформації в просторі й часі. Тим самим архіви, реалізуючи інформаційну діяльність задля збереження ретроспективної інформації, створюють умови для ґрунтовного і всебічного використання відомостей документів Національного архівного фонду. Одночасно реалізується функція архівної справи як елемента документної інформаційно-комунікаційної сфери життя суспільства і посередництва між утворювачами і споживачами ретроспективної документної інформації. А споживачі архівної інформації сьогодні потребують як вільного (безпосереднього та інтелектуального) доступу до архівних документів, так і аналітичного інформаційного продукту.

Список використаних джерел

1. Пиріг Р. Я. Національний архівний фонд України (НАФ України). *Енциклопедія історії України*: Т. 7: Мі–О / редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. НАН України. Інститут історії України. Київ: В-во «Наукова думка», 2010. 728 с.: іл. URL: http://www.history.org.ua/?termin=Natsionalnyj_arkhivnyj
2. Державна архівна служба України. URL: <https://www.archives.gov.ua/>
3. Інформаційно-аналітична діяльність. URL: <https://engage.org.ua/informaczijno-analitichna-diyalnist/>

**Вдовіна О. О., канд. наук з соц. комунікацій,
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»,
м. Полтава**

БІБЛІОТЕКА У КОРПОРАТИВНОМУ ІНФОРМАЦІЙНО-ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ ЗВО

Сучасне світове співтовариство прямує до відкритого інформаційного простору, що передбачає відсутність будь-яких перешкод в отриманні інформації. Цей процес супроводжується змінами в усіх сферах людської діяльності, бібліотечна справа – не виняток.

Бібліотеки – невід'ємний складник інформаційно-освітнього середовища, яке, на думку дослідника Ю. Жука, можна визначити як «середовище, що поєднує компоненти, які забезпечують інформатизацію основних видів діяльності: освітньої (навчально-виховного процесу), управління (освітнім процесом, контингентом здобувачів, матеріально-технічними, інформаційними, кадровими ресурсами), забезпечення комунікації (повноцінний інформаційний обмін), автоматизації управлінських і педагогічних процесів, узгоджене